

Land	Norge
Domstol	Borgarting lagmannsrett
Parter	Inter Tax AS mod Cartagena AS
Dato for afgørelse	5. juni 2007
Afgørelsestype	Dom
Status	Retskraftig
Dato for publicering i domsdatabasen	10. juni 2020
Omtalt i It-kontraktret, 2. udgave	s. 56, 109
Gengivet fra	Lovdata

Denne dom er hentet fra Lovdata med Lovdatas tilladelse.

Udnyttelse af afgørelser fra Lovdata til forlagsvirksomhed, distribution, drift af søgbare databaser eller til undervisningsvirksomhed kræver særskilt aftale med Lovdata. Lovdata afgør i tvivlstilfælde, hvorvidt der foreligger forlagsvirksomhed, distribution, drift af søgbare databaser eller undervisningsvirksomhed.

Videresalg af Lovdatas tjenester kræver særskilt aftale.

Borgarting lagmannsrett – Dom - LB-2006-164704

Instans	Borgarting lagmannsrett – Dom
Dato	2007-06-05
Publisert	LB-2006-164704
Stikkord	Kjøpsrett. Avtalerett. Dataleveranse.
Sammendrag	Avtale om kjøp og installering av dataprogram. I likhet med tingretten fant lagmannsretten at leveransen var kontraktsmessig og ikke ga grunnlag for hevning. Problemene kjøper hadde skyldtes i det alt vesentlige forhold hos kjøper selv.
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2006-18227 – Borgarting lagmannsrett LB-2006-164704.
Parter	I. Anke: Ankende part Inter Tax AS (Advokat Tom Eivind Haug) – Ankemotpart Cartagena AS (Advokat Bredo Stabell). II. Anke: Ankende part Inter Tax AS (Advokat Tom Eivind Haug) Ankemotpart Cartagena AS (Advokat Bredo Stabell).
Forfatter	Førstelagmann Nils Erik Lie. Lagmann Wilhelm Omsted. Ekstraord. lagdommer Svein Dahl.

Innholdsfortegnelse

Borgarting lagmannsrett – Dom - LB-2006-164704	1
Innholdsfortegnelse	2

Saken gjelder oppgjør etter heving av kontrakt om dataleveranse.

Hovedsøksmålet i saken gjelder ankende parts påstand om frifinnelse i forhold til dom i forlikrådet om betaling til leverandøren for utlegg denne har hatt bl a til lisensavgift. I motsøksmålet krever leverandøren betaling for utført regningsarbeid ut over det dommen i forlikrådet omfatter.

Ankende part, Inter Tax AS (heretter Inter Tax), er et mindre firma med en årlig omsetning som har variert mellom 2,5 og 4 mill. kr. Hoveddelen av virksomhet går ut på å utarbeide søknader for norske bedrifter og næringsdrivende for refusjon av merverdiavgift fra utenlandske skatte- og avgiftsmyndigheter. Selskapet mottar bilag fra de norske bedrifter, utarbeider refusjonssøknader og videresender disse til de utenlandske myndigheter. Når selskapet deretter mottar refusjonsbeløpene, trekker det fra en provisjon tillagt merverdiavgift og utbetaler nettobeløpene til den norske oppdragsgiver. Den nevnte årlige omsetning representerer således den samlede provisjon selskapet på denne måte mottar.

Selskapet ble stiftet i 1988/89 av Amy I. Secher, som er selskapets innehaver, daglig leder og styreleder. Hun tok høsten 2003 kontakt med VISMA ASA for å få bistand til å få etablert et databasert saksbehandlingssystem. Inntil da hadde selskapet basert seg på Microsofts Word og Excel, men saksbehandlingen var likevel i stor utstrekning papirbasert med manuelt utarbeidete oversikter og dokumenter. Secher ønsket å gjøre arbeidsprosessene i selskapet enklere og sikrere og med et mer brukervennlig system.

VISMA henviste Secher til Cartagena AS, som er distributør av VISMA's programvare. 31. oktober 2003 ble det avholdt et møte mellom Inter Tax v/ Secher og Cartagena v/ Knut Eivind Handeland, daglig leder. Møtet varte ca 1 ½ time. Secher redegjorde for den virksomhet Inter Tax drev og viste frem de dokumenter og maler selskapet anvendte. Hun ga uttrykk for at hun ønsket «en proff faktura med giro» i forbindelse med avregningen overfor kundene. Hun forklarte også hva slags andre behov selskapet hadde når det gjaldt statistikker, skjemaer og maler etc.

Handeland på sin side presenterte VISMA programmene Global og Sales Office. Det ble avtalt at han skulle utarbeide et tilbud som foruten de to VISMA programmene bl a skulle omfatte utarbeidelse av nye maler.

Slikt tilbud ble sendt i brev av 12. november 2003. I tilbudet var inntatt en «løsningsskisse» – et slags flytdiagram for prosessene og saksbehandlingen hos Inter Tax – utarbeidet på grunnlag av møtet 31. oktober. Videre inneholdt tilbudet en fremdriftsplan for implementeringen og en redegjørelse for hva slags kurs og opplæring som var tilgjengelig fra VISMA sentralt.

Prisen på programvaren var kr 62.900. Inter Tax avsto tilbudet, og partene diskuterte hva som kunne gjøres for å få tilbudet rimeligere. Nytt tilbud ble fremsatt i epost 26. november. Enkelte moduler var tatt ut av programmene og antall brukere (lisenser) var redusert fra to til en. Prisen var nå kr 41.800. Inter Tax ga i epost av samme dag uttrykk for at tilbudet fortsatt var altfor dyrt, men i epost av 9. januar 2004 ble tilbudet akseptert.

12. januar 2004 inngikk Inter Tax lisensavtale for VISMA Global og VISMA Sales Office, og disse ble installert i løpet av 2004.

Secher og hennes kontormedarbeider fikk problemer med å få systemet til å fungere, og Inter Tax unnlot derfor å betale for lisensene. Cartagena tok ut forliksklage, og 15. november 2005 ble Inter Tax av Oslo forliksråd dømt til å betale kr 58.500 med tillegg av saksomkostninger.

Inter Tax tok deretter ut stevning for Oslo tingrett for å få omgjort forliksrådets dom. Cartagena innga motsøksmål og krevde betaling for utført regningsarbeid. Oslo tingrett avsa 8. september 2006 dom med slik domsslutning:

I hovedsøksmålet:

1. Inter Tax AS dømmes til å betale Cartagena AS kroner 58 500 – femtiåttetusenfemhundre-, og kroner 5 000 -femtusen- for dekning av saksomkostninger for forliksrådets behandling, med tillegg av renter av begge beløp etter forsinkelsesrenteloven fra 7. januar 2006 og frem til betaling skjer.
2. Inter Tax AS dømmes til å erstatte Cartagena AS' saksomkostninger ved behandlingen av hovedsøksmålet for tingretten med kroner 71 900 -syttientusenihundre-.
3. Oppfyllelsesfristen for kravene under punkt 1 og 2 er innen 14 – fjorten- dager fra forkynnelse av denne dom.

I motsøksmålet:

1. Inter Tax AS dømmes til å betale Cartagena AS et beløp som tilsvarer rentekravet beregnet ut fra lovens til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente av et beløp på kroner 59 373 – femtinitusentrehundreogsyttitre- fra 28. februar 2004 og frem til betaling skjer.
2. Inter Tax AS dømmes til å betale Cartagena AS kroner 20 956 – tyvetusennihundreogfemtiseks- med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 10. april 2004 og til betaling skjer, kroner 2 356 - totusentrehundreogfemtiseks- med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 10. mai 2004 og frem til betaling skjer, og kroner 41 875 -førtientusenåttehundreogsyttifem- med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra 19. mai 2005 og frem til betaling skjer.
3. Inter Tax AS dømmes til å erstatte Cartagena AS' saksomkostninger med kroner 14 300 – fjortentusentrehundre- i anledning motsøksmålet.
4. Oppfyllelsesfristen for kravene under punkt 1, 2 og 3 er innen 14 – fjorten- dager fra forkynnelse av denne dom.

Inter Tax AS har i rett tid påanket saken til Borgarting lagmannsrett. Ankeforhandling ble avholdt i lagmannsrettens hus i Oslo 24. og 25. mai 2006. Det ble avhørt 2 vitner og foretatt slik dokumentasjon som fremgår av rettsboken.

Den ankende part, Inter Tax AS, har i korthet anført:

Hovedsøksmålet:

Cartagenas forpliktelse var å levere et system som tilfredstilte det behov Inter Tax hadde og som Secher hadde redegjort for i møtet 31. oktober 2003. Avtalen var ikke begrenset til kjøp av standard programvare, men rådgivning og tilpasning for å få et fungerende system for å tjene dette formål.

Cartagena, som den profesjonelle part, måtte forventes å gi de nødvendige råd og må ta ansvaret for eventuelle uklarheter i kravsspesifikasjonene. Cartagena valgte feil strategi for å løse oppdraget, og dette vises ved at de aldri greide å gjennomføre det. Etter installering av programmene oppstod det stadig feil, funksjoner virket ikke, det var mangler ved de dokumenter som ble produsert og det var ikke mulig å utarbeide de ønskede rapporter. Feil og mangler ble forsøkt rettet, men de samme og nye mangler oppstod senere. Konverteringen var også mangelfull og medførte forsinkelser.

Resultatet var ikke brukelig for Inter Tax og ble dessuten levert for sent. Samlet sett representerer dette vesentlig mislighold som gir grunnlag for den heving Inter Tax foretok i januar 2005.

Motsøksmålet:

Den rettmessige heving avskjærer kravene i motsøksmålet, selv om den del som gjelder installasjon, konvertering og tilpasning ville ha vært berettiget om det ikke forelå hevingsgrunnlag. De fakturaer som gjelder feilrettinger og unødvendig arbeid som følge av forhold Cartagena selv har ansvaret for, kan det ikke under noen omstendighet kreves betaling for.

Inter Tax AS har nedlagt følgende påstand:

I hovedsøksmålet:

1. Inter Tax AS frifinnes.
2. Cartagena AS dømmes til å betale sakens omkostninger for forliksråd, tingrett og lagmannsrett innen 14 dager med tillegg av lovens rente fra forfall til betaling.

I motsøksmålet:

1. Inter Tax AS frifinnes.
2. Cartagena AS dømmes til å betale sakens omkostninger for forliksråd, tingrett og lagmannsrett innen 14 dager med tillegg av lovens rente fra forfall til betaling.

Ankemotparten, Cartagena AS, har i sammendrag anført:

Cartagena påtok seg ikke et totalleverandøransvar eller en forpliktelse til å oppfylle alle Inter Taxes behov. Disse behov var for øvrig på avtaletiden ikke spesifisert, men kun løst skissert.

Det ble bare inngått avtale om fastpris vedrørende leveransen av programvarene. Øvrige leveranser, herunder implementering, opplæring, konvertering, brukerstøtte og maler/tilpasninger, ble levert som konsulenttjenester

på regningsbasis og i henhold til bestilling. Det ble muntlig avtalt at slike tjenester skulle leveres i tilknytning til ovennevnte økonomi- og regnskapsprogrammer, men omfanget av disse leveransene var ikke avtalt.

VISMA Global og VISMA Sales Office i kombinasjon med Excel ark tilpasset Inter Taxes behov var velegnet til formålet ut fra de skisserte krav. VISMA Global ble ut fra disse krav satt opp på riktig måte, og samtlige av Inter Taxes sentrale funksjonalitetsbehov ble oppfylt i den leverte løsningen.

Når implementeringen trakk ut i tid, skyldtes det forhold som Inter Tax selv må ta ansvaret for. Selskapet fulgte ikke fremdriftsplanen med hensyn til opplæring og parametersetting. Selskapet kom med stadig nye krav og endringer av tidligere krav til de malene som Cartagena hadde levert. For Cartagena fremstod dette som å levere etter et bevegelig mål. Inter Tax manglet også den nødvendige vilje til å avsette tilstrekkelig tid til implementering og var ikke villig til å bruke tid på kurs og opplæring i systemene. Dertil kom at Cartagena ikke ble gitt tilgang til Inter Taxes maskin for å implementere systemet i tilstrekkelig grad. De problemer Inter Tax erfarte skyldtes i det alt vesentlige misforståelser og manglende opplæring.

Når det gjelder motsøksmålet, bestrides det at deler av regningsarbeidet skyldes feil og mangler fra Cartagena.

Cartagena AS har nedlagt slik påstand:

I hovedsøksmålet:

Tingrettens dom i hovedsøksmålet stadfestes. Cartagena tilkjennes omkostninger for lagmannsretten og lovens morarente tilkjennes for alle beløp fra forfall og frem til betaling finner sted.

I motsøksmålet:

Tingrettens dom i motsøksmålet stadfestes. Cartagena tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten. Lovens morarente tilkjennes for alle beløp fra forfall og frem til betaling finner sted.

Lagmannsretten har kommet til samme resultat som tingretten og vil vise til tingrettens begrunnelse som lagmannsretten i det alt vesentlige tiltrer. Lagmannsretten vil særskilt bemerke:

Avtalegrunnlaget mellom partene er mangelfullt i det det for en del er basert på muntlige avtaler, upresise og uklare epostutvekslinger og partenes forutsetninger, som ikke alltid har vært synbare for den annen part og som i ettertid nå lett fremstilles på bakgrunn av den uheldige utvikling som fant sted.

De sentrale dokumenterbare deler av avtaleforholdet er Cartagenas tilbudsbrev av 12. november 2003, Cartagenas reviderte tilbud i epost 26. november klokken 10.35, Inter Taxes epostsvar 26. november klokken 11.26 og Inter Taxes aksept av det reviderte tilbud i epost 9. januar 2004. Dertil kommer partenes innledende møte 31. oktober 2003 forut for tilbudsbrevet, som det er gitt relativt like referater fra i partsforklaringene for lagmannsretten. Utover dette foreligger det som nevnt en rekke andre epostmeldinger foruten at partene har hatt en rekke muntlige samtaler/avtaler underveis i implementeringsprosessen – samtaler/avtaler som ikke har blitt bekreftet og nedfelt skriftlig.

Når det gjelder hvilke forpliktelser Cartagena har påtatt seg, er lagmannsretten enig med tingretten i at Cartagena påtok seg å levere to standard programvarer, VISMA Global og VISMA Sales Office, samt foreta de tilpasninger som var eller må anses avtalt og slik Inter Tax hadde beskrevet det i møtet forut for bestillingen. Cartagena tok etter lagmannsrettens oppfatning ikke på seg en konkret og spesifikk resultatoppnåelse. Lagmannsretten mener dette følger klart av tilbudsbrevet av 12. november 2003, som det er enighet om at gjelder også for det reviderte tilbud for den del av leveransen som ikke utgjør selve programpakkene. I tilbudsbrevet har Cartagena beskrevet en løsningsskisse, basert på det en og en halv time lange møtet mellom partene 31. oktober 2003, og en videre fremdriftsplan for implementeringen. Hadde det vært meningen at tilbudsbrevet skulle være det avtalemessige grunnlag for en resultatforpliktelse, måtte det ha vært beskrevet i større detalj både hva denne forpliktelse skulle gå ut på og hvilke kriterier som skulle legges til grunn for å avgjøre om forpliktelsen var oppfylt. Det er intet som tyder på at i det hele tatt var mulig på dette tidspunkt – etter et en og en halv time langt møte – å angi spesifikke krav i en slik detalj at en resultatforpliktelse kunne formuleres. Den informasjon Cartagena hadde fått under møtet, herunder kopier av maler og skjemaer Inter Tax brukte, satte ikke Cartagena i stand til å gjøre mer enn det de faktisk gjorde, nemlig å lage en skisse til løsninger basert på en slags helhetsforståelse av rutinene og prosessene hos Inter Tax. Og selv om det legges til grunn at Cartagena var den dataprofesjonelle part og at dataspesifikk kompetanse var begrenset hos Inter Tax/ Secher, burde Secher ha mer enn tilstrekkelig bakgrunn og kompetanse til å forstå at konkrete resultatforpliktelser måtte fremgå av kontrakten hvis det var det som var ønsket.

Når det nærmere gjelder levering og installering av den nevnte programvare, foregikk installeringen i løpet av februar 2004. Det er ikke dokumentert at programvaren ikke fungerte slik den i utgangspunktet skulle, eller at den valgte løsning i kombinasjon med Excel ikke var fullt ut tilfredsstillende. En slik kombinasjon mellom VISMA-programmene og Excel er også helt vanlig. Det synes likevel klart at Secher og hennes kontormedarbeider hadde betydelige problemer med å få systemet til å fungere slik de forventet. Som tingretten har imidlertid lagmannsretten kommet til at dette i all hovedsak ikke skyldes programvaren eller installeringen av denne, men manglende datakompetanse hos de to brukerne kombinert med at de aldri satte av helt nødvendig tid til opplæring. Behovet for opplæring fremgikk klart av Cartagenas tilbudsbrev. Det het således under overskriften «Fremdriftsplan»: «VISMA Global er et standardsystem og er i seg selv meget enkelt å installere. Det er imidlertid viktig å sørge for god planlegging, testing og opplæring i god tid før systemet settes i drift». Knut Eivind Handeland kom i flere eposter og i samtaler tilbake til nødvendigheten av kurs og opplæring, men det fremgår også at dette aldri ble tatt på alvor av Secher og at det aldri ble avsatt tid til det. Lagmannsretten viser for øvrig til tingrettens utførlige drøftelse på dette punkt.

I tillegg til å installere og sette i funksjon den leverte programvare var det avtalt at Cartagena skulle utarbeide nye maler (skjemaer og dokumenter) til bruk for saksbehandlingen i Inter Tax. I møtet 31. oktober 2003 ble Cartagena vist de maler Inter Tax benyttet på det tidspunktet, og lagmannsretten legger til grunn at det var et krav fra Inter Tax at nye maler skulle inneholde minst den samme informasjon som disse hadde. Noen spesifikk kravsspesifikasjon ut over dette ble imidlertid ikke gitt – bortsett fra et krav om «profesjonell faktura med giro».

Når det gjelder «profesjonell faktura med giro», valgte Cartagena å ta utgangspunkt i standardfakturaen i VISMA-programmet. Uten andre kravsspesifikasjoner måtte dette etter lagmannsrettens syn være tilstrekkelig til å tilfredsstille kravet om en profesjonell faktura.

Når det gjelder øvrige dokumenter og skjemaer, er det også karakteristisk at kravsspesifikasjoner ikke fantes ut over de skjemaer som ble fremvist på møtet 31. oktober. Lagmannsretten kan derfor ikke se at de maler som ble produsert av Cartagena var mangelfulle i forhold til den forpliktelse Cartagena hadde påtatt seg.

I forbindelse med avtaleinngåelsen oppstod også spørsmålet om konvertering av eksisterende data over i de nye systemer. I «Fremdriftsplanen» i det opprinnelige tilbud het det i punkt 3): «Konvertering av data. Først konverteres kunde-, leverandør- og artikkelregisteret, deretter hovedbok og reskontro.» I sin mail av 26. november 2003 klokken 11.26 skrev Secher: «Jeg antar at import av alle nåværende data i nåværende programmer (Super-Office og Excel?) er inkl i prisen?». Handeland svarte samme dag: «Konvertering av data er ikke inkludert i prisen. Grunnen til dette er at jeg ikke kan vite i detalj hvilke data og hvor mye data som skal konverteres. Antatt tid til konvertering er 2-4 timer.». I sin endelige aksept av 9. januar 2004 skrev så Secher: «Jeg forutsetter som nevnt tidligere at data fra Excel, Word, Super-Office etc. kan konverteres inn i de nye modulene».

Etter lagmannsrettens oppfatning viser dette klart at Cartagena forpliktet seg til at systemet som sådan rent teknisk var i stand til å foreta konverteringen, men at dette var regningsarbeid hvor prisen ville avhenge av mengden av data som skulle konverteres. Hvilke data Cartagena så for seg skulle konverteres, fremgår av tilbudsbrevet. Noen avtale om konvertering av alle data forelå ikke. Lagmannsretten kan ikke se at det foreligger noen feil eller mangler ved den konvertering som ble gjort.

Heller ikke for øvrig kan lagmannsretten se at leveransene fra Cartagena var beheftet med feil eller mangler som berettiget Inter Tax til å heve avtalen. Det følger av dette at tidsforløpet heller ikke kan anses som en mangel, verken som et selvstendig element eller sett i sammenheng med de øvrige anførte mangler. Rent generelt vil lagmannsretten uttale at når Inter Tax fikk de problemer de åpenbart fikk, skyldtes dette en kombinasjon av flere forhold som i det alt vesentlige ligger på Inter Tax egen side. Dette gjelder for det første at Inter Tax aldri ga kravsspesifikasjoner ut over det helt generelle – som «proff faktura med giro» og en henvisning til de skjemaer de allerede brukte. For det annet var Secher aldri tilgjengelig for Handeland når han ønsket å gå videre for å utarbeide de parametere som var nødvendig for å komme frem til et funksjonelt system. Et samarbeid mellom Secher og Handeland på dette punkt var helt essensielt for å få systemet til å gi de ytelser Inter Tax hadde behov for. Og for det tredje var verken Secher eller kontormedarbeideren interessert i å gjennomgå de kurs og den opplæring i systemet som var en absolutt forutsetning for å kunne operere systemet. Verken standard VISMA-kurs eller bedriftsintern opplæring hos Inter Tax i det som var installert der, ble det avsatt tid til av Secher og hennes medarbeider. Under hovedforhandlingen for lagmannsretten fremgikk det at i forbindelse med kjøp og implementering av det SAP-program Inter Tax nå har installert, ble det avholdt flere

møter for at Inter Tax i samarbeid med leverandøren kunne komme frem til omforente kravsspesifikasjoner, og at det har foregått omfattende kursing og opplæring i systemene og hvordan de skal opereres. Det er åpenbart for lagmannsretten at Secher har trukket den nødvendige lærdom av det mangelfulle engasjement fra hennes side i forhold til Cartagena.

Motsøksmålet gjelder utført regningsarbeid. Bortsett fra to fakturaer har Inter Tax akseptert sin forpliktelse på dette punkt under forutsetning av at selskapet ikke vinner frem i hovedsøksmålet. De to nevnte fakturaer gjelder retting av feil som Inter Tax hevder Cartagena under en hver omstendighet er ansvarlig for. Lagmannsretten kan ikke se at Inter Tax har sannsynliggjort at dette er annet enn ordinært regningsarbeid på linje med annet arbeid som det skulle betales for.

Tingrettens dom blir etter dette å stadfeste.

Anken har vært forgiveves og overensstemmende med hovedregelen i tvistemålsloven § 180 første ledd pålegges ankende part å dekke ankemotpartens saksomkostninger, i det det ikke finnes grunn til å anvende unntaksbestemmelsen.

Advokat Stabell har inngitt omkostningsoppgave med et salærkrav på kr 120.500. Lagmannsretten finner at dette er mer enn det som er nødvendig for å få saken betryggende utført, jf. tvistemålsloven § 176.

Lagmannsretten viser til at advokat Stabell også var prosessfullmektig for tingretten for mindre enn ett år siden. Han kjenner således saken godt, og den står i det vesentlige i samme stilling for lagmannsretten. Advokat Stabells salærkrav for tingretten var kr 81.900. Hans salær for lagmannsretten fastsettes til kr 80.000, som fordeles med kr 70.000 på hovedsøksmålet og kr 10.000 på motsøksmålet.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

- 1. Tingrettens dom stadfestes i hoved- og motsøksmålet, dog slik at det også av det tilkjente saksomkostningsbeløp betales renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd fra forfall til betaling skjer.*
- 2. Inter Tax AS betaler i saksomkostninger for lagmannsretten til Cartagena AS 80.000 – åttitusen – kroner, hvorav 70.000 – syttitusen – kroner gjelder hovedsøksmålet og 10.000 – titusen – kroner gjelder motsøksmålet. Beløpet forfaller til betaling 2 – to – uker etter forkynnelse av denne dom med tillegg av renter etter forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd til betaling skjer.*